

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Bevoegdheidenschema 18 – Telecommunicatie en post

Bevoegdheidenschema telecommunicatie en post

versie 2019

telecommunicatie

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>voor crisisbeheersing van internet (<i>cybersecurity</i>) gelden alleen bijzondere informatiebepalingen in aanvulling op de algemene regelgeving in de Telecommunicatiewet. Het aanbieden van Internettoegang valt binnen 'het aanbieden van openbare elektronische communicatienetwerken of openbare elektronische communicatiediensten' in de zin van deze wet</p> <p>zie hierna onder 8 over cyberveiligheid en de EU</p> <p>zie ook NB 1. Over het 'uit de lucht halen' van een internetpagina</p>
<u>1. informatie</u>			
1a. vorderen van inlichtingen van eenieder	1a. minister van EZK**	1a. art. 18.7 Telecommunicatiewet	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1b. melden van aanbieder over 'in belangrijke mate' onderbreking continuïteit van openbare elektronische communicatienetwerken en openbare elektronische communicatiediensten	1b. aanbieder aan minister van EZK	1b. art. 11a.2 Telecommunicatiewet en Besluit continuïteit openbare elektronische communicatienetwerken en openbare elektronische communicatiediensten, gebaseerd op onder andere art. 11a.2 lid 4 Telecommunicatiewet	1b. (NB melding hoeft niet meteen, maar binnen 24 uur)
1c. informatie over inbreuk op de beveiliging die nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens	1c. aanbieder aan Autoriteit persoonsgegevens	1c. art. 11.3a Telecommunicatiewet, Kamerstukken 32 549	
1d. verstrekken informatie door aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken of openbare elektronische communicatiediensten op grond van last tot aftappen krachtens het Wetboek van Strafvordering of de Wet op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017	1d. minister van JenV	1d. art. 13.2 Telecommunicatiewet	1d. het kader is in de Telecommunicatiewet vastgelegd; de daadwerkelijke plicht tot informatieverstrekking is vastgelegd in Wetboek van Strafvordering en Wet op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017
1e. informatie over ramp aan het lokale gezag	1e. eenieder	1e. art. 50 Wet veiligheidsregio's (Wvr)	1e. het betreft de situatie waarin (het voor de aanbieder in alle redelijkheid voorzienbaar is dat) uitval kan leiden tot problemen van openbare orde of openbare veiligheid
1f. informatie over crises (inclusief rampen) door het lokale gezag	1f. burgemeester, voorzitter veiligheidsregio	1f. art. 7 lid 1 Wvr	1f. het betreft het informeren van beheerders van vitale infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>2. eigen maatregelen sector</u>			<p>2. eigen maatregelen voor de continuïteit worden voorgeschreven in art. 11a.1 Telecommunicatiewet, Kamerstukken 32 549</p> <p>uitwerking in het Besluit continuïteit openbare elektronische communicatienetwerken en openbare elektronische communicatiediensten, gebaseerd op onder andere art. 11a.1 lid 4 Telecommunicatiewet vergelijk art. 13 bis Richtlijn 2002/21/EG, Kaderrichtlijn, Pb. 2002, L 108/33, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2009/140/EG, Pb. 2009, L 337/37</p>
	2a. op grond van art. 14.6 lid 2 Telecommunicatiewet aangewezen aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk, van een openbare telecommunicatiedienst of gebruiker van frequentieruimte	2a. uitvoering van de maatregelen genoemd in de Regeling voorbereiding buitengewone omstandigheden sector telecommunicatie 2007	
	2b. aanbieder Noodcommunicatievoorziening (KPN)	2b. overeenkomst tussen KPN en JenV	
<u>3. maatregelen overheid algemeen</u>			
3a. aanwijzingen aan aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken of openbare elektronische communicatiediensten over instandhouding en exploitatie,			

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
beëindiging strafbaar gedrag jegens een persoon of in het belang van de veiligheid van de staat	3a.1. minister van EZK in overeenstemming met minister van JenV	3a.1. art. 18.9 Telecommunicatiewet	
	3a.2. minister van JenV	3a.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 18.9 Telecommunicatiewet	3a.2. zie voorwaarden genoemd in het Besluit
	3b. aanwijzingen aan aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en openbare telecommunicatiediensten over het verzorgen van telecommunicatie van en naar het buitenland; in bijzondere omstandigheden in verband met handhaving van internationale rechtsorde		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			omstandigheden. Bijzondere omstandigheden dienen te worden gelezen als buitengewone omstandigheden, waarbij de bepaling vormvrij in werking wordt gesteld (geen KB)
	3b.1. minister van EZK in overeenstemming minister van BZ	3b.1. art. 14.1.1 Telecommunicatiewet; Europees kader voor gebruik van elektronische communicatienetwerken en elektronische communicatiediensten 'tijdens grote rampen of nationale noodsituaties om de communicatie tussen hulpdiensten en overheidsinstanties te waarborgen': Machtigingsrichtlijn, 2002/20/EG, Pb. 2002, L 108/21, bijlage A onder 12, gewijzigd bij Richtlijn 2009/140, Pb. 2009, L 337/37 (bijlage, onder 2, f)	
	3b.2. minister van JenV	3b.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 14.1 Telecommunicatiewet	3b.2. zie voorwaarden genoemd in het Besluit
3c. aanwijzingen aan aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en openbare telecommunicatiediensten betreffende: a. het gebruik van mededelingen van overheidsinstanties om het publiek te waarschuwen voor	3c. minister van EZK in overeenstemming met minister van JenV	3c. art. 14.1.2 Telecommunicatiewet	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>dreigende rampen of noodsituaties en om de gevolgen van rampen of noodsituaties te verzachten</p> <p>b. het waarborgen van de communicatie tussen en met hulpdiensten en overheidsinstanties tijdens rampen of noodsituaties</p>			
<p>3d. aanwijzingen aan aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken, openbare telecommunicatiediensten en aan gebruikers van frequentieruimte over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instandhouding/exploitatie openbare telecommunicatienetwerken - verzorgen/gebruiken openbare telecommunicatiediensten - instandhouding/ exploitatie, beperking/ beëindiging gebruik van hun radiozendapparatuur 			
	3d.1. minister van EZK	3d.1. art. 14.4* Telecommunicatiewet	
	3d.2. minister van EZK in overeenstemming met minister van Defensie, indien met toepassing van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden, bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld	3d.2. art. 14.3 idem	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
4. censuur , zie schema media en openbaarheid			
5. omroep , zie schema media en openbaarheid			
6. gebruik frequentieruimte			
6a. inbreuk onder meer ter beëindiging van strafbaar gedrag dat een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, of vaststellen (verblijf)plaats van verdachte of van persoon in levensgevaar	6a. minister van EZK op verzoek van minister van JenV/OM	6a. art. 3.22 lid 3 idem	6a. afspraak tussen EZK, JenV en aanbieders dat JenV/OM voorafgaand aan de inbreuk EZK informeert over inbreuk op vergunde diensten van aanbieders
6b. inbreuk belang veiligheid Staat	6b. minister van EZK op verzoek van minister van BZK (i.v.m. taken AIVD) of minister van Defensie (i.v.m. taken MIVD)	6b. idem	6b. idem maar voor Defensie en BZK
7. vorderingen algemeen , zie schema schaarste algemeen			
8. Europese samenwerking (preparatie)	8. Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging/ <i>European Network and Information Security Agency</i> (ENISA)	8. Verordening (EG) nr. 526/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 inzake het Agentschap van de Europese Unie voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 460/2004; Pb. 2013 L 165/41	8. het ENISA is hier vermeld, maar het vervult (nog) geen rol in de responsfase; mogelijk gaat het ENISA in de toekomst een alarmeringsrol vervullen zie voor de Europese aanpak: mededeling van de Commissie betreffende de bescherming van kritieke informatie-infrastructuur. 'Bereikte resultaten en volgende stappen: naar mondiale cyberveiligheid', COM(2011) 163 def.

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

cybersecurity

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1a. informatie: melden aan minister JenV (Nationaal Cyber Security Centrum) van ernstig ICT-incident;	1a. aangewezen vitale aanbieder en grote digitaalendienstverlener	1a. art. 10 en 13 Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni); Besluit beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Bbni)	1a. het betreft vitale aanbieders uit sectoren Energie, Drinkwater, Keren en Beheren, Telecom, de Mainports Rotterdam en Schiphol en Financiën. De meldplicht betreft alleen voor ernstige ICT-incidenten in besluit genoemde producten en diensten en geldt dus niet voor ICT-incidenten in alle bedrijfsprocessen van de vitale aanbieders.
1a1. melden aan de bevoegde autoriteit, dwz de minister EZK voor de sectoren energie en digitale infrastructuur, en de minister IenW voor de sectoren vervoer en drinkwater	1a1.de aanbieder van een essentiële dienst en de digitaalendienstverlener	1a1. Idem.	
1b. informeren en adviseren van aanbieders en anderen in binnen en buitenland over dreigingen en incidenten	1b. minister JenV	1b. art. 3 Wbni	
2. eigen maatregelen			
2a.	2a. aanbieders vitale processen	2a. geen wettelijke basis of zorgplicht op basis van sectorale wetgeving.	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2b.	2b. aanbieder van essentiële dienst en digitale dienstverlener	2b. art.8 Wbni jo. art. 2 Bbni	<p>2b. Grote digitale dienstverleners: online marktplaatsen, clouddiensten, zoekmachines.</p> <p>Aanbieders essentiële diensten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de landelijke en regionale elektriciteits- en gasnetbeheerders; - de NAM en de Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten (COVA); - de Rotterdamse Haven en de luchthaven Schiphol; - drinkwaterbedrijven; - beheerders van digitale infrastructuur, zoals grote internetknooppunten.
<p>3. toezicht handhaving van verplichting om gevolgen van digitale verstoring te beperken.</p>	<p>3. minister EZK voor aanbieders van essentiële diensten in de sectoren energie en digitale infrastructuur; en de minister IenW voor de sectoren vervoer en drinkwater</p>	<p>3. art.27 en 28 jo. art. 8 Wbni.</p>	
<p>4. bijstand aan aanbieders van vitale diensten en aan rijksoverheid bij maatregelen om continuïteit van hun diensten te waarborgen of te herstellen</p>	<p>4. minister JenV</p>	<p>4. art.3 lid 1 onder c Wbni.</p>	<p>4. het betreft hier een veel bredere groep dan alleen de aanbieders van essentiële diensten en digitaal dienstverleners. Het betreft alle aanbieders van vitale processen en de aanbieders van (ook niet vitale) diensten binnen de rijksoverheid.</p>

Post

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie: verstrekken informatie door eenieder	1. minister van EZK**	1. art. 39 lid 2 Postwet 2009	
2. eigen maatregelen sector	2. verlener van de universele postdienst	2. geen	2. de voorschriften genoemd in art. 72 Postwet 2009 zijn nog niet tot stand gekomen
3. maatregelen overheid: aanwijzingen			
3a. aanwijzingen postvervoer van en naar buitenland			
	3a.1. minister van EZK in overeenstemming minister van BZ	3a.1. art. 67 idem	
	3a.2. minister van JenV	3a.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 18 Postwet (lees art. 67 Postwet 2009)	3a.2. zie voorwaarden genoemd in het Besluit
3b. aanwijzingen postvervoer			
	3b.1. minister van EZK		
	3b.2. minister van EZK in overeenstemming met minister van Defensie, indien met toepassing van de Coördinatiewet		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	uitzonderingstoestanden bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld		
4. censuur , zie schema media en openbaarheid			
5. maatregelen overheid: vorderingen algemeen , zie schema schaarste algemeen			

BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba)

Voor de BES-eilanden geldt specifieke wetgeving. Ter vergelijking zij hier vermeld:

- Wet telecommunicatievoorzieningen BES
- Wet post BES.

*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht).

***) De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) vervult geen rol in het kader van hoofdstuk 11a en 14 Telecommunicatiewet en hoofdstuk 11 Postwet 2009.

NB 1. Het 'uit de lucht halen' van een internetpagina door de overheid kan plaatsvinden op grond van strafrecht (art. 54a Wetboek van Strafrecht: ontoegankelijk maken door *provider*) of bestuursrecht. Indien geen sprake is van een strafbaar feit, is het de vraag of er grond is voor bestuursrechtelijk optreden. Echter, de vrijheid van meningsuiting is in het geding. De noodvoorziening in de Telecommunicatiewet is geen grondwettelijk noodrecht. Op grond van die noodvoorziening kan er geen inbreuk gemaakt worden op de vrijheid van meningsuiting, dus op grond daarvan kan geen internetpagina uit de lucht worden gehaald. Dat zou wel kunnen op grond van grondwettelijk noodrecht, maar dat vereist de instelling van de algemene noodtoestand conform de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden, hetgeen veelal in deze omstandigheden als te ingrijpend zal worden gezien.

NB 2. De sector post valt niet onder alertering terrorismebestrijding (atb). Desondanks kent de bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) twee verwijzingen naar telecommunicatiewetgeving en één verwijzing naar postwetgeving, zoals vermeld in dit schema.

NB 3. Net als bij elektriciteit en gas heeft de Minister van EZK voor telecommunicatie in 2004 een preventief vangnet ingevoerd (in de vorm van een beleidslijn) mocht de landelijke aanbieder van het vaste net (KPN) failliet gaan. De constructie is echter anders dan bij elektriciteit en gas; er is geen *supplier of last resort* (gegeven het monopolie van KPN als aanbieder van het vaste net kan dat ook niet). In plaats daarvan zal eventueel Staatssteun worden verleend (Kamerstukken II 2003/04, 28 165 (Deelnemingenbeleid rijksoverheid), nr. 14).

Colofon

Samenstelling

drs. Merijn ten Dam, IFV (auteur)
dr. mr. Ernst Brainich (auteur)

Oorspronkelijke uitgave

Crisis en recht - Schema's bevoegdheden en verplichtingen tijdens crises
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2008

Vormgeving

Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)

www.kennisdocumenten.nl

Deze uitgave is te downloaden op www.kennisdocumenten.nl.
Voor vragen over de inhoud van dit document kunt u terecht bij Infopunt Veiligheid, onderdeel van het IFV.
Op www.infopuntveiligheid.nl kunt u direct uw vragen stellen.

4e druk, april 2019

© Instituut Fysieke Veiligheid / provincie Noord-Holland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enigerlei andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout of onzorgvuldigheid, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 026 355 24 00
www.ifv.nl

Instituut Fysieke Veiligheid

Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) draagt bij aan een veilige samenleving door het versterken van de veiligheidsregio's en hun partners bij het professionaliseren van hun taken. Wij ontwikkelen en delen relevante kennis, wij hebben expertise voor het verwerven en beheren van gemeenschappelijk materieel en wij adviseren de betrokken besturen.

Ons motto hierbij is: signaleren en verbinden.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
026 355 24 00
www.ifv.nl

